

II.2. POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW LUDZKOŚCI

... (instytucja do ustalenia)

1. **przypominając**, że ludzkość i przyroda są zagrożone, a negatywne skutki zmiany klimatu, postępująca utrata różnorodności biologicznej, degradacja gruntów i mórz stanowią pogwałcenie podstawowych praw istot ludzkich oraz ogromne zagrożenie dla obecnych i przyszłych pokoleń,
2. **mając na uwadze**, że ta bardzo poważna sytuacja, budząca niepokój całej ludzkości, wymaga uznania nowych zasad oraz nowych praw i obowiązków,
3. **przypominając** o swoim przywiązaniu do zasad i praw uznanych w Powszechnej deklaracji praw człowieka, w tym równości kobiet i mężczyzn, oraz do celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych,
4. **powołując się** na Deklarację dotyczącą środowiska naturalnego przyjętą w Sztokholmie w 1972 r., Światową kartę przyrody przyjętą w Nowym Jorku w 1982 r., Deklarację w sprawie środowiska i rozwoju z Rio z 1992 r. oraz na takie rezolucje Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych jak „Deklaracja milenijna Narodów Zjednoczonych” z 2000 r. i „Przyszłość, jakiej chcemy” z 2012 r.,
5. **przypominając**, że wspomniane zagrożenie zostało uznane przez podmioty społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności sieci osób, organizacji, instytucji, miast w Karcie Ziemi z 2000 r.,
6. **przypominając**, że ludzkość, w tym wszystkie osoby i organizacje, obejmuje zarówno przeszłe, obecne, jak i przyszłe pokolenia, oraz że ciągłość ludzkości opiera się na tej międzypokoleniowej relacji,
7. **potwierdzając**, że Ziemia, dom ludzkości, stanowi całość naznaczoną współzależnościami, oraz że istnienie i przyszłość ludzkości są nierozzerwalnie związane z jej naturalnym otoczeniem,
8. **w przekonaniu**, że podstawowe prawa istot ludzkich i obowiązek ochrony przyrody są ściśle współzależne, oraz że fundamentalne znaczenie ma zachowanie dobrego stanu środowiska i poprawa jego jakości,
9. **mając na uwadze szczególną odpowiedzialność obecnych pokoleń, a zwłaszcza państw**, które ponoszą nadrzędną odpowiedzialność w tej dziedzinie, lecz również narodów,

organizacji międzyrządowych, przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza przedsiębiorstw wielonarodowych, organizacji pozarządowych, władz lokalnych i poszczególnych osób,

10. **mając na uwadze**, że ta szczególna odpowiedzialność stanowi zobowiązanie wobec ludzkości, oraz że te obowiązki i prawa powinny być wdrażane przy pomocy sprawiedliwych, demokratycznych, ekologicznych i pokojowych środków,
11. **mając na uwadze**, że uznanie godności właściwej ludzkości i jej członkom jest podstawą wolności, sprawiedliwości i pokoju na świecie,
12. **ogłasza** poniższe zasady, prawa i obowiązki oraz przyjmuje niniejszą deklarację:

I. Zasady

Artykuł 1

Zasada odpowiedzialności, sprawiedliwości i solidarności wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej wymaga, by rodzina ludzka, a w szczególności państwa działały wspólnie i w sposób zróżnicowany, na rzecz ochrony i zachowania ludzkości i Ziemi.

Artykuł 2

Zasada poszanowania godności ludzkości i jej członków wymaga zaspokajania ich podstawowych potrzeb, jak również ochrony ich nienaruszalnych praw. Każde pokolenie gwarantuje poszanowanie tej zasady w czasie.

Artykuł 3

Zasada ciągłości istnienia ludzkości gwarantuje ochronę i zachowanie ludzkości oraz Ziemi poprzez rozsądną działalność człowieka i ochronę przyrody, w szczególności organizmów żywych, ludzkich i innych, oraz zapobieganie w jak największym stopniu wszelkim poważnym lub nieodwracalnym skutkom w perspektywie międzypokoleniowej.

Artykuł 4

Zasada niedyskryminacji ze względu na przynależność do danego pokolenia chroni ludzkość, a w szczególności przyszłe pokolenia, oraz wymaga, aby działania lub kroki podjęte przez obecne pokolenia nie powodowały nadmiernego zmniejszenia zasobów i ograniczenia możliwości wyboru dla przyszłych pokoleń.

II. Prawa ludzkości

Artykuł 5

Ludzkość, podobnie jak wszystkie żyjące gatunki, ma prawo do życia w zdrowym i ekologicznie zrównoważonym środowisku naturalnym.

Artykuł 6

Ludzkość ma prawo do odpowiedzialnego, sprawiedliwego, solidarnego i zrównoważonego rozwoju.

Artykuł 7

Ludzkość ma prawo do ochrony wspólnego dziedzictwa oraz swego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, materialnego i niematerialnego.

Artykuł 8

Ludzkość ma prawo do ochrony wspólnych dóbr, w szczególności powietrza, wody i gleby, oraz do rzeczywistego i powszechnego dostępu do podstawowych zasobów. Przyszłe pokolenia mają prawo do ich przekazania.

Artykuł 9

Ludzkość ma prawo do pokoju, w szczególności do pokojowego rozstrzygnięcia sporów, do bezpieczeństwa ludzi pod względem środowiska, żywności, zdrowia, gospodarki i polityki. Prawo to ma w szczególności na celu ochronę kolejnych pokoleń od klęski wojny.

Artykuł 10

Ludzkość ma prawo do swobodnego wyboru swego losu. Prawo to jest wykonywane przez uwzględnienie przy podejmowaniu wspólnych decyzji perspektywy długoterminowej, w szczególności rytmów właściwych ludzkości i przyrodzie.

III. Obowiązki wobec ludzkości

Artykuł 11

Obecne pokolenia mają obowiązek **zapewnienia przestrzegania praw ludzkości**, jak i wszystkich żyjących gatunków. Poszanowanie praw ludzkości i człowieka, które są nierozdzielne, stosuje się w odniesieniu do kolejnych pokoleń.

Artykuł 12

Obecne pokolenia będące **gwarantem zasobów, równowagi ekologicznej, wspólnego dziedzictwa** oraz dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego, materialnego i niematerialnego, mają obowiązek chronić to dziedzictwo oraz dopilnować, by używano go rozważnie, odpowiedzialnie i sprawiedliwie.

Artykuł 13

Aby zapewnić trwałość życia na Ziemi, obecne pokolenia mają obowiązek dołożyć wszelkich starań, by **chronić atmosferę i równowagę klimatyczną** oraz zapobiegać w miarę możliwości **przemieszczaniu się osób** związanemu z czynnikami środowiskowymi lub, jeśli do niego dojdzie, ratować te osoby i zapewnić im ochronę.

Artykuł 14

Obecne pokolenia mają obowiązek ukierunkować **postęp naukowo-techniczny** na kwestie ochrony i zdrowia ludzi i innych gatunków. W tym celu muszą w szczególności zapewnić dostępność i wykorzystanie zasobów biologicznych i genetycznych przy poszanowaniu godności człowieka i tradycyjnej wiedzy oraz przy zachowaniu różnorodności biologicznej.

Artykuł 15

Państwa oraz inne jednostki i podmioty publiczne i prywatne mają obowiązek **uwzględnić perspektywę długoterminową** i propagować zrównoważony rozwój społeczny. Rozwój ten, jak również zasady, prawa i obowiązki zawarte w niniejszej deklaracji należy objąć **działaniami kształceniowymi i edukacyjnymi oraz wdrożeniowymi**.

Artykuł 16

Państwa mają obowiązek zapewnić **skuteczność zasad, praw i obowiązków** zawartych w niniejszej deklaracji, w tym poprzez mechanizmy ich egzekwowania.
